

Informationsblad från Läkemedelskommittén Region Jämtland Härjedalen

Jämtmedel

ÄRGÅNG 48 · NR 1 · JUNI 2024

Innehåll

Läkemedel, värme och hög luftfuktighet.....	3
Uppmärksamma viktig skillnad mellan olika D-vitaminpreparat	4
Nedtrappning av protonpumpshämmare	5
Makulera recept i Cosmic och på apoteket.....	5

Läkemedelskommittén 2024

Kristina Seling, läkemedelsansvarig läkare,
ordförande Läkemedelskommittén

Kristina Wiberg, informationsläkare och reumatolog

Malin Holmström, distriktssköterska

Carina Träskvik, läkemedelssamordnande
sjuksköterska

Maria Wermelin, tandläkare

Karin Lindgren, läkemedelsstrateg

Emma Wedin, apotekare och klinisk
farmaceut

Victoria Lindh, apotekare och sekreterare

Marije Boks, distriktsläkare

Jämtmedel

Informationsblad från Läkemedelskommittén
Region Jämtland Härjedalen
www.regionjh.se/lakemedel
Redaktör: Emma Wedin
Ansvarig utgivare: Kristina Wiberg
Omslagsfoto: Camilla Grönlund, Ljung

Läkemedel, värme och hög luftfuktighet

Med ett förändrat klimat förväntar vi oss både en stigande medeltemperatur och att extrema väderförhållanden blir vanligare. Därför är det viktigt att ha beredskap samt se över hur läkemedel förvaras och bereds under värmebölja och hög luftfuktighet.

Tänk på följande

Förvaring av läkemedel i för höga temperaturer kan påskynda nedbrytningen av den aktiva substansen vilket kan leda till försämrad effekt.

Det är viktigt att läkemedel förvaras i originalförpackning så att tillverkarens märkning och hållbarhetsuppgifter alltid finns med. Överflyttning till annan förpackning är inte tillåten. För att förebygga risk för höga temperaturer i läkemedelsförråd bör följande förebyggande åtgärder vidtas:

- Se över rummets placering så att det inte ligger i direkt solljus.
- Solfilm/persienner rekommenderas.
- Släck belysning när rummet inte används.
- Blockera inte ventilationskanaler.

Åtgärder

Vid risk för höga temperaturer i läkemedelsförrådet:

- Läs av temperaturen i läkemedelsförrådet regelbundet, dagligen under varma perioder, för att veta om den överstiger den rekommenderade temperaturen för de läkemedel som förvaras i förrådet. Dokumentera temperaturen för att ha en möjlighet att göra en sammanfattade bedömning.
- Ta kontakt med fastigheter för eventuell installation av portabel kylanläggning.
- Överväg att flytta läkemedel som är känsliga för höga temperaturer till ett annat rum med lägre temperatur (rummet måste uppfylla övriga krav på läkemedelrum) eller till kylskåp (kontrollera med tillverkaren att aktuella läkemedel tål kylskåpsförvaring).
- Brustabletter, munsönderfallande och buckala tabletter är känsliga för fukt och värme och det är extra viktigt att dessa

förvaras i originalförpackning i rumstemperatur.

- Kapslar är generellt mer fuktkänsliga än tabletter
- Lösningar, såsom orala lösningar, droppar och injektionslösningar är mest känsliga för värme och skall synas extra noga före administrering om dessa förvarats i höga temperaturer. Kassera lösningen vid missfärgning, utfällning eller kristallbildning. All form av nedbrytning syns dock inte.
- Suppositorier är känsliga för värme, men stelnar och kan användas när temperaturen normaliserats. Formen kan ha förändrats.
- Salvor är hållbara medan krämer, suspensioner och lotioner är känsliga för bakteriell och annan mikrobiologisk tillväxt, vilken kan öka vid högre temperaturer. Salvor och krämer kan få mer lättflytande konsistens vid värme, vilken återgår när temperaturen normaliseras.

Bedömning

Om temperaturen i läkemedelsförrådet överstiger godkänd temperatur för lagrade läkemedel behöver individuell prövning göras av de läkemedel som befunnit sig i förrådet. Hur hög temperaturen varit, hur länge temperaturen varit hög och läkemedlets egenskaper styr agerandet. Regionens läkemedelsenhet kan kontaktas för hjälp i bedömningen.

Kvalitetssäkring

Av vårdenhetens rutiner för läkemedelshantering bör framgå vilka åtgärder som ska vidtas när temperaturavvikelse upptäcks. Eventuella vidtagna åtgärder och ställningstaganden ska dokumenteras på temperaturlistan.

Rekommendationer för förvaring av läkemedel under värmebölja finns i regiongemensam rutin plan för hantering av höga temperaturer värmebölja.

Om information om användningstid inte finns i produktresumén/bipacksedeln bör i första hand Svensk Läkemedelsstandard (SLS) följas. Kapitlet "Förvaring, märkning,

lagrings- och användningstider för läkemedel” ger god vägledning. SLS finns på Läkemedelsverket: lakemedelsverket.se/sls.

Källa: Oxana Thörnberg, receptarie Läkemedelsenheten Västernorrland, anpassat till Region Jämtland Härjedalen av Anna Forzelius, sjuksköterska läkemedelsenheten

Uppmärksamma viktig skillnad mellan olika D-vitaminpreparat

Alfacalcidol (aktivt D-vitamin) har varit restnoterat en tid, och kommer delvis fortsätta att vara det under sommaren. På förekommen anledning vill Endokrin- och diabetescentrum (EDC) uppmärksamma förskrivare på den livsviktiga skillnaden mellan alfacalcidol (aktivt D-vitamin) och kolekalciferol (inaktivt D-vitamin). Byte från den ena till den andra gruppen är sällan möjlig.

Primär hypoparatyreoidism (inte hyperparatyreoidism) beror på att bisköldkörtlarna inte fungerar som de ska, som regel efter operation för sköldkörtelsjukdom. Det leder till brist på parathormon (PTH), som behövs för att aktivera D-vitamin, som i sin tur behövs för att upprätthålla normala kalknivåer. Obehandlad är sjukdomen på sikt dödlig. Patienter med hypoparatyreoidism behandlas därför med aktivt D-vitamin.

När samtliga preparat med aktivt D-vitamin var restnoterade skickade Apotekstjänst ut ett informationsbrev, där både inaktiva och aktiva D-vitaminpreparat listades. Vid minst två tillfällen sattes patienter felaktigt över på inaktivt D-vitamin, varvid de utvecklade hypokalcemi. Händelsen är rapporterad som avvikelser till Apotekstjänst.

En enkel regel för att hålla isär de båda substanserna är att aktiva D-vitaminer alltid doseras i mikrogram (mikrog) medan inaktiva D-vitaminer alltid doseras i internationella enheter (IE).

Källa: Region Värmland, Läkemedelsnytt v. 23
Emma Wedin, apotekare

Nedtrappning av protonpumpshämmare

Protonpumpshämmare, PPI, ska sättas ut om tydlig indikation saknas. Expertgruppen för mag- och tarmsjukdomar bedömer att PPI många gånger förskrivs utanför indikation och att behandlingen inte omprövas och avslutas i tillräcklig utsträckning.

PPI när finns indikation?

Glukokortikoidbehandling ensamt motiverar inte profylax med PPI, då studier saknas som ger belägg för att glukokortikoider ensamt medför ökad risk för ulcus.

Däremot vid kombination av NSAID/lågdos ASA med SSRI-preparat eller antikoagulantia som ger ökad risk för GI-blödning. Risken ökar med stigande ålder och då flera riskfaktorer finns samtidigt.

Läkemedelskommittén har bifogat centuridokumentet 81134 Information till dig som skall avsluta din behandling med omeprazol eller andra protonpumpshämmare i samtliga PPI-mallar i Cosmic.

Emma Wedin, apotekare

Makulera recept i Cosmic och på apoteket

Från Cosmic går det enbart att makulera tidigare skrivna recept innan läkemedlet sätts ut. Sedan några år tillbaka kommer det en påminnelse om detta vid utsättning av läkemedel där recept är skrivet senaste året. Vid byte av styrka på läkemedel kommer det inte upp någon påminnelse, utan där behöver man gå in i receptöversikten, öppna upp alla

recept och sedan makulera recept på tidigare styrkor.

Har läkemedlet satts ut kan man gå in i förskrivningskollen (medgivande av patienten krävs) och där makulera de recept som inte är aktuella.

Isosource Energy	500.0 ML	1250 ml kl 06:00, 11:00, 15:00, 20:00 till...	10	Sonoring
Levaxin	2			
Midazolam Accord	5			
Midazolam Accord	5			
Morfin Abcur	1			
NovoRapid FlexPen	1			
Ritalin	1			
Robinul	0			
Salures	5			
1x100 styck, 4 uttag, 2023-10-12, B				
1x100 styck, 4 uttag, 2023-09-28, S				
Samarin				

Makulera recept

Makuleringsorsak:

Kommentar:

Filter...

1. Fel patient.
2. Fel läkemedel/vara/styrka/dosering/ändamål. Patienten informerad
3. Utsatt läkemedel/inaktuell medicinerings. Patienten informerad
4. Annan orsak. Patienten informerad

Fel ordination. OBS: makulerar endast ordination, ej e-recept!
 Fel patient. OBS: makulerar endast ordination, ej e-recept!
 Övrigt / Annan orsak. OBS: makulerar endast ordination, ej e-recept!

Kristina Seling, läkare